

Hrvatska udruga za ranu dijagnostiku oštećenja sluha

Provjera sluha u novorođenčadi

Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži

Zašto je važno provjeriti sluh?

Značajno i trajno oštećenje sluha u djece koje nastaje prije razvoja govora ima dalekosežne posljedice na cjelokupni razvoj djeteta, a osobito na razvoj govora i jezika. U oko 70% do 80% djece oštećenje je prisutno već pri otpustu iz rodilišta, a u 20% do 30% slučajeva nastane poslije, najčešće zbog nekih bolesti ili traumatskih ozljeda glave. Oštećenje sluha u pravilu se otkrije kasno - najčešće tek u dobi od dvije do tri godine jer se govor ne razvija pravilno.

Iako je oštećenje sluha u neke djece znatno češće (u rizičnoj su skupini djeca u čijim obiteljima postoji rano oštećenje sluha, bolesti u tijeku trudnoće, odnosno u tijeku porođaja i/ili nakon njega), u oko polovice slušno oštećenih nema niti jednog rizičnog čimbenika. Stoga je suvremeni štav i preporuka u razvijenom svijetu: provjeriti sluh u sve, a ne samo u rizične djece. Pravodobno otkrivanje oštećenja sluha omogućuje pravovremen početak rehabilitacije, čime se sprječava značajno zaostajanje u govorno-jezičnom, društvenom, osjećajnom, spoznajnom i obrazovnom razvoju djeteta.

Kako je to u svijetu i u nas?

U brojnim svjetskim rodilištima već se godinama svoj novorođenoj djeci provjerava sluh prije otpušta iz rodilišta. Ipak, malo je država u kojima je ta provjera organizirana u svim rodilištima.

Rodilište u Bolnici "Sveti Duh" prvo je u Hrvatskoj koje je početkom veljače 2002. godine započelo provjeru sluha u sve novorođene djece. Za osam mjeseci ispitano je gotovo 2000 novorođenčadi i do sada je na taj način otkriveno petoro slušno oštećene djece u najranijem razdoblju njihova života.

Zahvaljujući inicijativi stručnjaka i akciji "Dajmo da čuju", sva rodilišta u Hrvatskoj dobila su na dar aparate za prvi stupanj provjere sluha, a još osam audioloških ustanova u Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku dobilo je aparate za drugi stupanj provjere sluha za djecu kojoj je to potrebno. S obzirom na to da, prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, zdravstveni djelatnici do sada nisu bili obvezani provoditi takva ispitivanja (upravo se radi na dopuni tog Zakona!), nadamo se da će sadašnji dodatni trud medicinskih sestara, neonatologa i otorinolaringologa dobiti potporu i suradnju roditelja i njihovih bližnjih.

Kako se provjerava sluh?

Oštećenje sluha u najvećem se broju slučajeva nalazi u pužnici - u osjetnim stanicama u kojima se mehanička energija zvuka kemijskim procesima pretvara u bioelektričnu i dalje prenosi u središnji slušni sustav. Ispitivanje se zasniva na činjenici da zdrava pužnica na podražaj zvukom odgovara ehom koji se može zabilježiti osjetljivim mikrofonom. Taj se eho zove otoakuštička emisija (OAE). Pretraga je potpuno bezbolna, brza i objektivna, a provodi je posebno izučena medicinska sestra. Dok dijete spava, u zvukovod se postavlja mala sonda, a nakon toga daje se niz tihih zvukova - aparat automatski, nakon kraćeg vremena (10 do 60 sekundi), pokazuje rezultat.

Ispitivanje otoakustičke emisije

Ako je odgovor prisutan na oba uha, ispitivanje je završeno. Ako ga nema, ispitivanje se ponavlja nešto kasnije ili drugi dan. Djeca koja se nalaze na intenzivnoj njezi, ispituju se tek neposredno prije otpušta iz bolnice.

Zašto OAE može biti odsutna?

U neke je djece potrebno ponoviti provjeru sluha jer odgovor izoštane na jednom ili na oba uha. Najčešći razlog za ponavljanje pretrage jest mehanička zapreka u zvukovodu ili srednjem uhu, a ne trajno i nepopravljivo oštećenje sluha.

Ako je moguće, provjeru valja ponoviti još jednom prije negoli se dijete otpušta kući.

Konačni rezultat prve provjere sluha

Rezultat prve provjere sluha doznat ćete od pedijatra-neonatologa pri otpuštu iz rodilišta, i taj će podatak biti upisan u otpusnom pismu djeteta.

Ako je odgovor prisutan na oba uha, sluh je uredan. Unatoč tome, preporučujemo vam da i dalje pratite razvoj slušanja i govora vašeg djeteta. U tome će vam pomoći priložena knjižica - molimo, sačuvajte je!

U slučaju da odgovora nema na jednom ili na oba uha (pozitivan rezultat), potreban je drugi stupanj provjere sluha.

Što ako je rezultat pozitivan?

Smetnja u zvukovodu ili srednjem uhu koji put potraje nekoliko dana, pa je OAE odsutna i pri otpuštu iz rodilišta. Ipak, upravo se u toj skupini djece "skriva" i dijete u kojega postoji trajno i značajno oštećenje sluha. U prosjeku, od desetoro pozitivnih jedno dijete ima trajno oštećenje sluha.

Stoga je naknadna provjera sluha (tj. drugi stupanj provjere) jako važna.

Drugi stupanj provjere

Ova provjera provodi se u sve djece koja su pozitivna bilo na jedno bilo na oba uha, i to najbolje u tijeku prvog mjeseca života. U toj dobi dijete puno spava, a to je glavni preduvjet za uspješno provođenje ispitivanja. Ispitivanje se može provesti na dva načina: ili istom metodom kao u rodilištu, ili drugom metodom kojom se ispituju bioelektrični odgovori većeg dijela slušnog puta - ne samo pužnice nego i slušnog živca i moždanog debla. Pretraga je nešto složenija, ali zato i pouzdanija i manje osjetljiva na stanje vanjskog i srednjeg uha.

Automatsko ispitivanje slušnih potencijala moždanog debla

Kako bi se ispitivanje uspješno provelo, dijete mora biti mirno ili u snu u tijeku cijelog postupka. Stoga valja ponijeti djetetovu bočicu i dudicu ili podojiti ga neposredno prije dogovorenog termina. Ovisno o tome koliko je dijete mirno, vrijeme ispitivanja može potrajati od 10 minuta do jednog sata. Rezultat ispitivanja dobit ćete odmah.

Gdje se javiti?

Preporučujemo vam da se prvo javite svom obiteljskom liječniku koji će pratiti i liječiti vaše dijete. Ne zaboravite mu pokazati otpusno pismo!

Za drugi stupanj provjere sluha potrebna je uputnica. Ispitivanje možete dogovoriti ili u svom rodilištu ili u audiološkoj ambulanti koja vam je bila preporučena prilikom otpušta iz rodilišta.

Uredio i pripremio:
Prim.dr.sc. Borut Marn

Nakladnik:

Hrvatska udruga za ranu dijagnostiku oštećenja sluha
www.hurdos.hr

Financijska potpora:

Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži

Dizajn:
Likovni Studio

Tisak:
Tiskara Kolaric

Naklada:
40.000 primjeraka

Zagreb, 2003